

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-3312/1
03/11/2022. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Обележја савременог арбитражног споразума”, кандидата Шовић Маше Смиљане, број досјеа M029/21-О ,студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 03/11/2022. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
ПРЕДЛОГ	05.11.2022.		
ОПШ.	ПРАВ.	СТАРИ	ПРАВ.
01	3312		

**КОМИСИЈИ ЗА ДОКТОРСКЕ И МАСТЕР СТУДИЈЕ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ**

На предлог Катедре за грађанско-правне науке, Одлуком Декана Правног факултета Универзитета у Нишу огађана је Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног мастер рада под називом „Обележја савременог арбитражног споразума“ кандидаткиње Маше Смиљане Шовић, студенткиње мастер академских студија права (број досијеа М029/21-О), у саставу: проф. др Дејан Јанићијевић, редовни професор Правног факултета у Нишу, ментор и председник Комисије, проф. др Новак Крстић, ванредни професор Правног факултета у Нишу, члан комисије, и проф. др Анђелија Тасић, ванредни професор Правног факултета у Нишу, члан комисије. Комисија, после детаљног прегледа мастер рада, Комисији за докторске и мастер студије подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом „Обележја савременог арбитражног споразума“, студенткиње Маше Смиљане Шовић, написан је на 63 стране компјутерски обрађеног текста, са укупно 102 напомене у фуснотама библиографског и експликативног карактера. Рад је написан у складу са Техничким упутством за израду мастер рада и садржи све елементе прописане наведеним упутством: насловну страну на српском језику, садржај, централни део рада, закључна разматрања, попис коришћене литературе, попис остале истраживачке грађе, укључујући и инструменте за прикупљање података, сажетак и кључне речи и биографију ауторке.

У погледу структуре, завршни рад се састоји, не рачунајући увод и закључна разматрања, од четири поглавља која представљају повезане целине. Рад је систематизован у следеће

целине: *Опште карактеристике арбитражног споразума, Садржина и услови за пуноважност арбитражног споразума, Престанак арбитражног споразума и Анализа арбитражне праксе Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије*, с тим што је свака од целина подељена у више поглавља, а свако поглавље у више одељака. Систематизација је логична и следи природни след од општег ка посебном и специфичном.

У *Уводу* кандидаткиња је изложила и образложила предмет, циљеве истраживања, истраживачке задатке и истраживачка питања и укратко је презентовала садржај мастер рада.

У првом делу рада, под називом „*Опште карактеристике арбитражног споразума*“, образложен је појам арбитражног споразума, као уговора којим се изражава сагласност воља странака да своје будуће или већ настале спорове имовинскоправне природе повере на решавање одређеној арбитражи. На детаљан начин су представљена два основна вида арбитражног споразума, који се разликују у зависности од тога да ли се споразум закључује поводом већ насталог спора или евентуалног спора који може настати из одређеног правног односа. Образложена је разлика између арбитражног уговора (компромиса), који настаје у тренутку када је спор међу странкама већ настао, и арбитражне клаузуле (компромисорне клаузуле), која настаје, по правилу, у тренутку закључења главног уговора, односно заснивања правног и пословног односа између две уговорне стране, а поводом могућих спорова који међу њима могу настати у будућности. Укратко је поменут и облик арбитражног споразума под називом „*дијагованла клаузула*“, који се појавио у последње време и који се не може још увек сврстати у основне видове арбитражног споразума. Даље се говори о могућим начинима закључења арбитражног споразума и то како у зависности од тога да ли се ради о компромису или компромисорној клаузули, тако и о могућности прећутног закључења овог споразума и закључењу посредством институције код које је покренут арбитражни поступак.

У другом делу, под називом „*Садржина и услови за пуноважност арбитражног споразума*“, обрађено је питање који су то елементи без којих арбитражни споразум не може постојати. Тако су прво обрађени обавезни елементи арбитражног споразума, око којих су се међународно трговинско право и упоредна арбитражна пракса сагласиле да представљају основни минимум око кога странке морају постићи сагласност уколико желе да њихов

споразум производи правно дејство. Објашњено је на који начин се мора означити спор или правни однос из којег спор може настати у самом споразуму, како би исти могао произвести правно дејство. Такође, као други обавезни елемент садржине, обрађен је начин на који се мора извршити одређење арбитраже, односно конституисање арбитражне надлежности на начин који изражава јасну намеру странка да се спор води пред арбитражом, а не пред државним судом, и то пред тачно одређеном, а не пред неодређеном или апстрактном арбитражом. У овом су поглављу укратко споменуте тзв. „патолошке арбитражне клаузуле“, које ће детаљније бити обрађене у једном од наредних поглавља. Факултативни елементи, чија је листа практично неограничена, тема су на коју се аутор осврнуо у циљу да представи неке од могућих елемената који се могу наћи у арбитражном споразуму, који нису од пресудног значаја са становишта теорије и праксе, али за странке могу бити изузетно важни јер представљају њихову слободу уговарања у пуном обиму. Аутор даље пише о форми арбитражног споразума, која такође представља веома битан услов његове пуноважности, и питању које се пред арбитраже поставља онда када прописана форма није испоштована.

Трећи део, под називом „Престанак арбитражног споразума“, је по обиму најкраће поглавље овог рада. Аутор је побројао могуће начине престанка споразума и о сваком од могућих начина изложио основне последице. Тако се разликује престанак главног уговора, односно прекид правног посла, а тиме и правног односа међу станама уговорницама, којом приликом се поставља питање шта се дешава са арбитражном клаузулом као делом главног уговора и да ли се у свакој ситуацији примењује добро познато начело аутономије арбитражног споразума. Други вид, односно подгрупа могућих начина престанка, је престанак самог арбитражног споразума, било доношењем арбитражне пресуде или одустајањем од истог.

Трећи део, под називом „Анализа арбитражне праксе Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије“, посвећен је анализи арбитражних одлука. Ово поглавље је подељено на 7 тематских целина, на основу разлога за побијање пуноважности арбитражне клаузуле од стране туженог, и то: аутономија арбитражне клаузуле, *ex aequo et bono*, форма арбитражне клаузуле, клаузула алтернативне надлежности, пуноважност арбитражне клаузуле закључене „под претњом“, патолошке арбитражне клаузуле и примена

арбитражне клаузуле матичног друштва према издвојеном друштву. Свака од ових побројаних целина састоји се од уводног, теоријског дела, у коме је извесно питање објашњено са становишта теорије и нормативе. Након теоријског увода, следе одлуке Спољнотрговинске арбитраже при Привредној комори Србије из којих се виде, на практичном примеру, проблеми који се могу јавити међу странкама. Аутор у овом делу настоји да, кроз 15 арбитражних одлука, донесених у периоду од 1997. године до данашњег дана, одговори на питање како се у сваком конкретном случају тумачи, али и чува, арбитражни споразум. Аутор се посебно осврнуо на оне одлуке у којима је, условно речено, сачувана арбитражна клаузула, у том смислу да се, уз поштовање воље странака, Спољнотрговинска арбитража при Привредној комори ни у једном конкретном спору није олако одрицала своје надлежности. Наиме, интерес је туженог најчешће тај да докаже непостојање или непуноважност арбитражног споразума, а самим тим и надлежност арбитраже, што даље води до отежане позиције тужиоца који би своје право у том случају морао бранити пред државним судом.

Закључак и предлог

После детаљног разматрања мастер рада „Обележја савременог арбитражног споразума“, Комисија је закључила да овај рад представља самостални и оригинални научни рад кандидаткиње Маше Смиљане Шовић из области Међународног арбитражног права. Мастер рад је резултат методолошки добро конципираног теоријско-емпиријског истраживања, а сам текст рада представља кохерентну целину. Структура рада је добро постављена, а распоред и редослед појединих поглавља и одељака омогућава лако сналажење у тексту рада.

Једна од основних научних вредности мастер рада огледа се у томе што су изнети ставови и закључци засновани на емпиријском истраживању, које је спроведено применом адекватних истраживачких метода. Ауторка је успела да целовито елаборира вишегодишњу праксу Спољнотрговинске арбитраже. Прикупљени, обрађени и анализирани подаци омогућили су да ауторка евидентира и елаборира могуће пропусе који се јављају приликом закључења како арбитражне клаузуле, тако и арбитражног компромиса. Закључци и

препоруке су засновани на подацима и пружају подлогу и подстицај за даља истраживања у овој области, али и унапређење саме праксе закључења арбитражних споразума.

Библиографска подлога мастер рада је обимна и релевантна и показује да кандидаткиња познаје савремену литературу из области међународног и домаћег арбитражног права. Стручна терминологија је правилно коришћена, а језик и стил писања примерени су академском раду.

Имајући све напред наведено, Комисија закључује да је мастер рад „Обележја савременог арбитражног споразума“, кандидаткиње Маше Смиљане Шовић подобан за јавну одбрану, па предлаже Комисији за докторске и мастер студије Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

У Нишу, 03. 11. 2022 године.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Дејан Јанићијевић

Проф. др Новак Крстић

Проф. др Анђелија Тасић